

**Kvalitetsrapport för  
International Baccalaureate  
på Rudbecksgymnasiet  
2020/2021.**

# 1. Uppdrag

Gymnasieskolorna har både ett statligt och ett kommunalt uppdrag som regleras i skollag, läroplan, gymnasieförordningen och andra statliga styrdokument samt i Örebro kommuns styrdokument.

Gymnasieskolornas huvuduppdrag är att alla elever ska ges förutsättningar att nå målen för utbildningen och vara väl förberedda för framtida arbete och/eller vidare studier. Alla ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt både kunskapsmässigt och socialt.

Gymnasieskolorna ska också bidra till utveckling av kommunfullmäktiges mål som framgår av gymnasienämndens verksamhetsplan med budget. Varje rektor redovisar i programmets kvalitetsrapport sina resultat för programmet samt åtaganden och utvecklingsaktiviteter utifrån dessa. Kommunfullmäktiges mål har i kvalitetsrapporten sorterats utifrån tre av läroplanens områden:

- Kunskap
- Normer och värden
- Elevernas ansvar och inflytande

Läroplansområdet rektors ansvar ses som ett övergripande målområde som ingår i hela kvalitetsrapporten. Resterande områden i läroplanen, utbildningsval – arbete och samhällsliv samt bedömning och betyg ingår i denna kvalitetsrapport under området kunskap.

Resultat, analys och beslut om utvecklingsområden som redovisas i denna kvalitetsrapport utifrån kunskapsresultat och resultat i elevenkät för 2020.

Gymnasienämnden kommer under 2020 att prioritera arbetet med måluppfyllelse med betoning på genomströmningen, det vill säga andel elever som tar sin examen inom tre och fyra år. Det sistnämnda för att få med de elever som av olika anledningar behöver mer tid på sig att uppnå examen. Det inkluderar även de elever som påbörjat sin utbildning på ett introduktionsprogram. Två politiska prioriteringar utöver detta är av extra vikt. Dessa är insatser mot droger på våra skolor samt insatser för ökad psykisk hälsa.

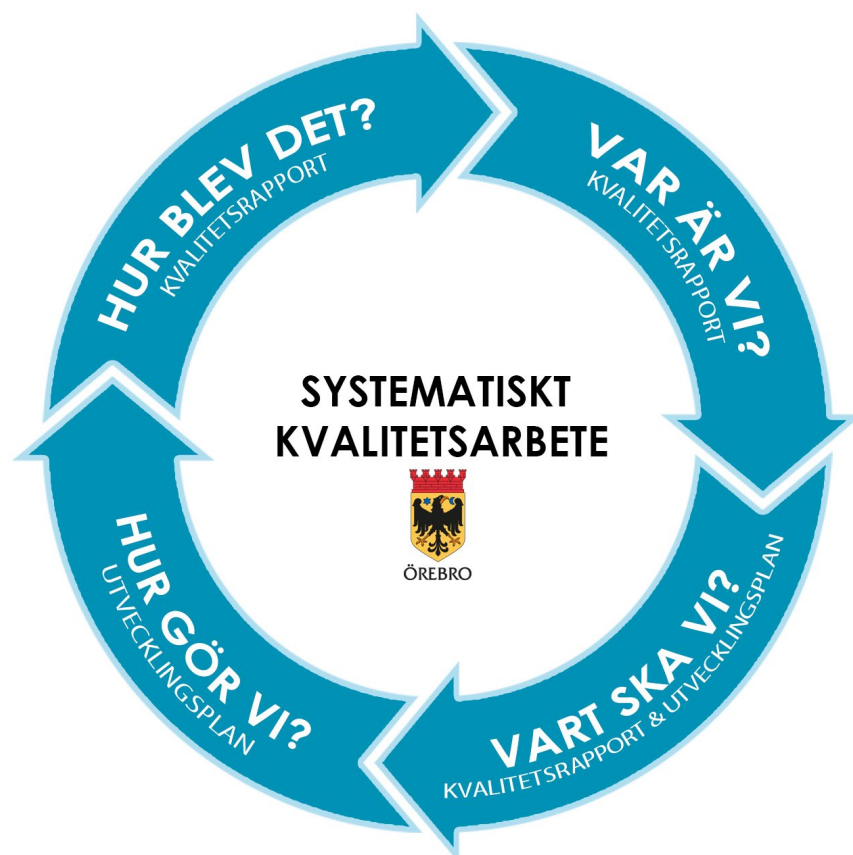
## 2. Kvalitet

Vi definierar att kvalitet i skolan är när eleverna ges förutsättningar att nå målen för utbildningen. De skall ges stöd och stimulans så att de når så långt som möjligt i sitt lärande och i sin sociala utveckling (Elevernas lärande och personliga utveckling, Skollagen 3 kap § 3).

Vi arbetar inom gymnasieskolan i Örebro kommun med tre huvudområden för att alla våra ungdomar skall lyckas.



Vi arbetar efter Skolverkets modell för systematiskt kvalitetsarbete, som handlar om att följa upp, analysera, dokumentera, planera och utveckla utbildningen med frågeställningarna var är vi?, vart ska vi?, hur gör vi? och hur blev det?



### 3. Förutsättningar för verksamheten läsåret 2020/2021

Under läsåret 2020/2021 är rektor på International Baccalaureate (IB) också kallad på IB för IB-Head, rektor för Naturvetenskapsprogrammet (NA), chef för skolans gemensamma elevhälsa samt administration och bibliotek.

Örebro kommuns internationella program. IB-arbetslaget bestod under läsåret 20/21 av 11 medlemmar och som hade en utvecklingsledare. Utvecklingsledaren är även IB-coordinator, en roll som håller ordning på olika processer mot IB organisationen. En lärare tillhör ett annat arbetslag men undervisar på IB. Rektor och utvecklingsledare träffas varje vecka.

IB är tre parallellt. Varje elev har en egen mentor. På IB programmet var lärarna två mentorer som delar på en klass. Under detta läsår är alla lärare legitimerade förutom en lärare. Läraren är utbildad i England och har för närvarande inte en svensk lärarlegitimation. På IB-programmet finns tre förstelärare som har egna uppdragsbeskrivningar som ses över från ena läsåret till det andra.

Förutsättningar i korthet	
Antal lärare/100 elever	13,5
Antal klasser	3
Antal inriktningar	1
Antal behöriga lärare	11
Antal lärare med legitimation	11
Antal förstelärare	3

Elevantalet var under föregående läsår 81 elever på IB programmet i årskurserna 1-3. Vi hade åtta elever som årskurs fyra som gjorde en eller två retakes (omprov i en eller två kurser). Med IB har vi under föregående läsår arbetat mer intensivt med marknadsföring vilket vi hoppas ska ge utdelning på fler sökanden till kommande läsår men speciellt se effekter läsårsstarter läsår 2022 och 2023. Tyvärr har marknadsföring under pandemin fått bromsas och IB programmet har nog mer än andra program fått känna på pandemins baksida. Färre som sökt till Admissions (direktintag) till programmet utifrån till läsåret 21/22.

Eleverna ges möjlighet till inflytande och delaktighet speciellt genom klassrådstitid som varje klass har varje vecka, programråd tre gånger per termin samt trygghetsråd två gånger per termin. Rektor har även dialogmöten med varje klass en gång per termin.

Mötesstrukturen för arbetslaget har varit att de ses kontinuerligt utifrån ett konferensschema på skolan. Hela arbetslaget ses i snitt en gång per vecka. Utöver detta har arbetslaget haft möjlighet att ses en gång per vecka. Dessa tillfällen har använts till att diskutera samtalsmetodik, möte med EHT eller uppföljning av elevernas närvaro. Under pandemin har arbetslaget fått lägga fokus mer på samplanering kring prov och examinationer när eleverna varit inne på skolan.

Alla lärare är legitimerade inom sina ämnen och det finns tre förstelärare. På IB programmet måste alla som undervisar på programmet gå en utbildning genom en tre dagars workshop någonstans i Europa inom sina ämnen. Varje gång ämnet byter kursplan, som vanligtvis sker var femte år så måste en sådan utbildning ske.

Elevhälsoteamet träffas en gång varannan vecka tillsammans med rektor. Detta har under pandemin bromsats och de lärare som varit tvungna att gå denna utbildning har fått göra det på distans. Elevhälsoteamet till programmet består av specialpedagog, kurator och skolsköterska. Skolläkare och skolpsykolog anlitas individuellt vid behov.

Arbetsgången när det gäller elever som misstänks vara i behov av särskilt stöd är följande att elevhälsan tar upp det på sina möten efter det man får till sig av lärare, elever och vårdnadshavare. Det sker även uppföljningskonferenser en gång per termin. Här träffar elevhälsan tillsammans med rektor alla mentorer årskursvis och tar upp elever som man känner en oro för. Det kan vara att man misstänker att eleven har svårt att nå en gymnasieexamen eller mår dåligt rent psykiskt.

Hela EHT som är kopplade till arbetslaget träffar arbetslaget tillsammans med rektor två gånger per termin plus den nämnda uppföljningskonferensen. Av programmets studie- och yrkesvägledare som även är IB-coordinator erbjuds eleverna individuella samtal under hela läsåret, men uppmanas till det särskilt i samband med det individuella valet, högskoleprov och ansökningsperioder till vidareutbildning, eller vid byte till andra utbildningar eller program. Inför val till DP 1 ska val göras vilka ämnen eleverna ska läsa i DP1 och DP 2 och här träffar SYV varje elev för sig efter hon varit ute och informerat alla elever i PreDP (första året på gymnasiet).

Distansundervisningen under pandemin har fungerat förvånansvärt bra under läsåret. Lärarna har utvecklat sin undervisning digitalt i en otrolig takt och det upplevs som prestigelöst mellan lärarna att våga pröva nytt.

IB eleverna, speciellt årskurs tre har fått tillbringa mycket tid inne på skolan för att säkerställa att eleverna är redo för sina Finals (slutprov). Detta har gått då vi använt S-huset samt att det endast handlar om en klass. Detta har gjort att klassen inte behövt vara med andra på skolan när vi behövt skapa utrymme.

I dialog med lärare och elever har det kommit fram att de flesta är nöjda med förutsättningarna som vi har haft gällande distansundervisningen. Olika ämnen har haft olika utmaningar. Ämnen som kemi, fysik och biologi har haft sina utmaningar i laborationer och matematik vad gäller prov. Utmaningar med prov har varit att få dessa på ett bra sätt då mycket formler m.m. används i svårare matematik samt i kemi och fysik samt att få det rättssäkert.

Plattformarna Its Learning och Teams fungerade bra. Eleverna på IB använder även sin egna plattform Manageback. Fler och fler lärare har gått över till Teams som plattform även om båda använts i distansundervisningen. De elever som har

haft utmaningar i skolan innan distansundervisningen började är i regel de som vi haft utmaningar med i ordinarie undervisning också. Vi har ändå märkt att vissa elever där skolan fungerat bra innan distansundervisningen har haft utmaningar i hemmiljö vad gäller boendet i form av yngre syskon hemma under dagarna eller bristande internet. En tid in på distansundervisningen gjordes analyser att lärarna behövde anpassa uppgifterna mer och minska antal inlämningsuppgifter. Detta har gjort att samarbetet i arbetslaget har utvecklats.

Eleverna har dialogmöten och programråd haft dialog med rektor och utvecklingsledare om deras känsla kring distansundervisning. Vid många tillfällen har eleverna varit konstruktiva i hur lärarna skulle kunna utveckla undervisning och eleverna har i stora drag varit väldigt nöjda med undervisning utifrån rådande omständigheter.

## 4. Resultat i korthet läsåret 2020/2021

Siffrorna nedan visar en mer positiv effekt än föregående år. Vilket är glädjande under detta pandemiår. Tjejer är överlag mer positiva i killarna i svaren. Det är en ökning där eleverna anser att de får visa vad de kan dock är andel elever som känner sig trygga på programmet större än föregående år och väldigt stor bland tjejer.

Resultat i korthet	Programmets resultat 2021			Programmets resultat 2020			Örebro kommun resultat 2021			Örebro kommun resultat 2020		
	Procent %			Procent %			Procent %			Procent %		
	T	M	K	T	M	K	T	M	K	T	M	K
Andel avgångselever med examen:	96			67								
Genomströmning (andel med examen inom tre år) *				.	.	.	.	.	.	.	.	.
Genomströmning (andel med examen inom fyra år) **				.	.	.	.	.	.	.	.	.
1. Andel elever som känner till kunskapsmålen i de olika kurserna/ämnena	71	74	67	76	75	77	81	84	79	81	83	82
9. Andel elever som anser sig få möjligheter att visa vad de kan och vad de lärt sig	84	83	85	82	81	82	88	91	87	87	88	86
16. Andel elever som anser att det är arbetsro på lektionerna	86	68	96	76	75	77	80	83	78	73	76	72
17. Andel elever som känner sig trygga på programmet	96	91	100	92	88	95	93	93	93	92	92	92
19. Andel elever som sällan känner oro inför skolarbetet	39	65	19	45	69	27	53	65	43	55	68	44
Frånvaro ***												

Om data saknas visas en prick (.) istället för utfall.

\* Gymnasieelever med examen inom 3 år alla program, exklusive IM, andel (%)

\*\* Gymnasieelever med examen inom 4 år alla program, inklusive IM, andel (%)

\*\*\* Andel elever med minst 10 % ogiltig frånvaro

## 5. Resultat och analys läsåret 2020/2021

### 5.1 Kunskaper

#### Resultat

Resultaten bekräftar att vårt utvecklingsarbete i frågor som faller under kategorin kunskap och lärande har burit frukt. Skolenkäten för åk 3 visar att andelen elever som svarat positivt har ökat på samtliga punkter som rör undervisningen, vilket avspeglas i en ökad genomströmning, som 2021 landade på 96 %, jämfört med 67 % året innan. Vi hamnar därmed över genomsnittet för IB-skolorna i Sverige, som stannar vid 82,4 %. I övrigt ligger vi hyfsat i fas med resten av Sverige där snittpoängen 30,77 av totalt 45 skall jämföras med våra 30, och snittbetyget 5,14 på en skala mellan 1 och 7 rimmar väl med vårt på 4,95.

Går vi till andra relevanta frågor i skolenkäten är det glädjande att se att även andelen elever som upplever arbetsro på lektionerna har vuxit. Om vi håller oss till åk 3 har det gått från 63 % två år bakåt till 76 % i 2021 års enkät. Däremot tycks stressen ha ökat under samma tidsspänn, med en lägre andel elever (35 %) som uppger att de sällan känner oro inför skolarbetet jämfört med 41 % 2019. De låga siffrorna går igen också i de lägre årskurserna, framför allt i åk 2. I samtliga fall kan man urskilja ett tydligt samband mellan frågan om stress och de frågor som rör coronapandemin i slutet av skolenkäten. Med enstaka undantag hamnar vi lägst rakt över jämfört med de nationella programmen, vilket ger en indikation på att förklaringen åtminstone till viss del står att finna i IB-programmets natur.

Ett utvecklingsområde som också, om än indirekt, har koppling till elevernas utbildning är studie- och yrkesvägledningen. Även om frågan om skolans studievägledning fungerar bra har rödmarkeras i år igen, har det trots allt skett en förbättring med en ökning med 20 procentenheter i åk 3 jämfört med tidigare år och hela 24 procentenheter i åk 1. Det ser dock inte lika bra ut i åk 2, men detta hoppas vi kunna åtgärda under 2021/2022, bland annat med en mera IB-anpassad process.

#### Analys

En orsak som vi tror ligger bakom den goda genomströmningen är den omorganisation av den tjänsteförlagda stödtiden som vi genomförde under läsåret 2020/2021. Dels lade vi in den på schemat vid en tidpunkt i alla tre årskurser då samtliga undervisande lärare var tillgängliga, dels gjorde vi den obligatorisk för elever med stora svårigheter i flera av sina ämnen. Detta bidrog till att systematisera och effektivisera stödverksamheten trots att detta skedde under den pågående pandemin, med de konsekvenser denna medförde med distansstudier och dippande motivation. Här har vi Teams mycket att tacka för, som möjliggjort individuell coaching på en helt annan nivå än tidigare. Samtidigt kan vi inte ducka för att en tredjedel av eleverna inte anser att de fått det stöd de har behövt för att kunna bedriva sina distansstudier, även om det är en större andel (82 %) som säger sig vara nöjda den hjälp de får av sina lärare i skolarbetet i det stora hela.



Även den ökade stressen bland eleverna tror vi delvis är ett utslag av coronapandemin och distansundervisningen, som ju för våra avgångselever till stor del sammanfallit med kunskapsinhämtningen och förberedelserna inför slutexaminationerna i maj 2021. Det är kanske mot bakgrund av detta förhållande vi också skall förstå varför dessa elever har varit minst nöjda med hur utbildningen har fungerat under pandemin jämfört med eleverna på de nationella programmen, med 41 % i stort sett nöjda IB-elever mot 60 % på Rudbecksgymnasiet som helhet. Samtidigt ligger vi snäppet högre när det handlar om att upprätthålla en balans mellan fritid och studier, inklusive vanliga sömnrutiner, vilket man skulle tycka borde inverka positivt på stressnivåerna. Men återigen är det sannolikt de överhängande slutexaminationerna som förklarar stressen.

Hur skall vi då förstå korrelationen mellan stress och coronaeffekterna i de lägre årskurserna? För att svara på frågan måste man förstå IB-programmets struktur. I åk 1 (PreDP) förbereder sig eleverna för det tvååriga IB-programmet, som alltså påbörjas i åk 2 (DP1). Det har framgått av våra programinterna utvärderingar att PreDP-eleverna inte känner sig förberedda i den utsträckning vi har önskat. De känner därför viss oro för hur de skall klara av hantera studierna när de går över till DP1. För eleverna i åk 2 bottnar stressen sannolikt i det faktum att de i och med utgången av läsåret 2020/2021 har avverkat halva utbildningen under inflytande av den diskontinuitet och kommunikationsförbistring som den växelvisa distansundervisningen har inneburit. Det ökade stresspåslaget i deras fall manifesteras på ett oroväckande sätt i frågorna som rör kopplingen mellan hälsa och lärande, där frågan som handlar om balansen mellan fritid och studier sticker ut med sina blott 15 % positivt svarande, att jämföras med 44 % för kommungenomsnittet i åk 2. Ytterligare en faktor som troligtvis bidragit till att det ser ut som det gör i DP1, är att de i slutet av vårterminen gör mid-course exams, då de under ett par veckors tid testas av i samtliga sina kurser under kontrollerade former liknande dem som gäller vid final exams.

Studie- och yrkesvägledningen, slutligen, är förhoppningsvis på väg mot en lösning. Det eleverna har saknat är framför allt relevant information anpassade till deras syften samt tillgänglighet. En förbättring på det här området infördes redan under läsåret 2020/2021 genom att IB-koordinatören trädde in och axlade ansvaret för all vägledning med direkt koppling till IB, medan den ordinarie studie- och yrkesvägledaren fortsatt bär huvudansvaret för allt som berör det svenska utbildningsväsendet. Ett förstärkt samarbete mellan IB-koordinatör och SYV identifierar vi också som en framgångsfaktor i den pågående processen med att ta fram fungerande strukturer i kommunikationen med eleverna. Vi har även lyssnat in eleverna önskemål om att tidigarelägga informationen om post-gymnasiala studier till höstterminens början, istället för vänta med den till vårterminen då informationen normalt sett går ut till de nationella programmen. Skälet är att våra elever i stor utsträckning söker till utbildningar utomlands med deadlines i vissa fall så tidigt som i oktober samtidigt som de vill kunna jämföra med de alternativ som erbjuds vid svenska lärosäten. SYV tillsammans med IB-koordinatören kommer därför med start 2021/2022 gå in i DP2 redan under

introduktionsveckan i augusti med information om post-gymnasiala valmöjligheter.

## 5.2 Normer och värden

### Resultat

På det stora hela känner sig våra elever trygga på skolan och programmet. Vidare tycks arbetet med demokrati- och värdegrundsfrågor, som var ett av våra tre utvecklingsområden 2020/2021, ha fått ett positivt genomslag i frågor som rör skolansordningsregler och Trygghetsplan. Dock ser vi vissa avvikelser i åk 2 när det gäller andelen elever som anser att vi arbetar bra för att alla skall vara trygga på programmet, där siffran sjunkit till 77 % från 92 % då samma elever gick i åk 1. Och jämför vi med åk 3, är andelen elever som upplever att andra elever på programmet bemöter dem med respekt lägre i åk 2 med sina 85 % mot 94% i den övre årskursen. Motsvarande siffror i åk 1 är också låga jämfört med dem i åk 3, medan de har det gemensamt att frågan om vi som jobbar på programmet ingriper om någon elev behandlas illa har rödmarkerats i skolenkätens prioriteringsmatris. Här skiljer sig åk 2 från de båda andra, genom att istället uppge att det inte alltid finns någon i skolan som de kan vända sig till med frågor eller problem, vilket har föranlett en rödmarkering. Medan inga andra frågor relaterade till normer och värden har utpekats som prioriteringsområden i vare sig åk 1 eller 2, flaggas det i åk 3, där bara drygt hälften av eleverna anser att vi i tillräcklig utsträckning aktivt jobbar med frågor som rör demokrati, värdegrund och likabehandling.

### Analys

I vår analys av vad som eventuellt kan dölja sig bakom de siffror i åk 2 som vittnar om bristande respekt sinsemellan på programmet tycker vi oss se mönster som kan stavas klasskultur. Mönstret blir än tydligare i relief mot åk 3. I IB19 finns elitistiska tendenser med åtföljande von oben-attityd i förhållande till dem som inte presterar på topp i samma utsträckning. Detta skapar spänningar i klassen som vi tror har gett utslag i skolenkäten; de individualistiska tendenserna hos dessa elever leder till en polarisering och bristande delaktighet inom gruppen, något vi inte känner igen i IB18. Hos dem har istället det omhändertagande, kollektiva lärandet varit mer utvecklat, vilket vi gärna ser som en förklaring till det förhållandevis jämna slutresultatet tvärs över klassen, där med något enstaka undantag i stort sett alla hoverar runt 30 poäng. Jämtjockt på mitten, alltså, utan påtagliga toppar och bottnar – ett resultat av god laganda!

Känslan av bristande respekt inom gruppen som PDP20 ger uttryck för grundar sig sannolikt i ett kränkingsärende som involverade flera elever i klassen under det gångna läsåret, men som av skolan i slutänden inte bedömdes utgöra en kränkning. Ärendet var hbtq-relaterat och kurator tillsammans med kurator var inkopplade med elevsamtal på initiativ av mentorerna. Med hänsyn till den grundlighet man hanterade den uppkomna situationen, kan det tyckas märkligt att frågan som rör andelen elever som har upplevt att vi som jobbar på programmet

ingriper om någon elev behandlas illa har rödmarkerats i skolenkätens prioriteringsmatris. Det kan eventuellt ha göra med att vi fick syn på vad som pågick först när vi blev uppmärksammade på det av eleverna och att vi av det skälet inte ingrep i tid, innan det hade sparat ur. Så kan man i alla fall tolka elevernas svar i en uppföljningsenkät med en del utvalda frågor ur skolenkäten. En elev skriver ”check in with the students more often” och en annan menar att lärare ”could be more involved with the students emotionally, talk more to them privately”. Varför frågan på samma sätt identifieras som ett prioriteringsområde även i åk 3, där 100 % av eleverna uppger att de känner sig trygga på programmet och att deras lärare bemöter dem med respekt, är däremot svårare att klura ut.

Demokratifrågor, slutligen, var ett av våra tre fokusområden i 2020/2021 års utvecklingsplan. Det är glädjande att se att vårt arbete kring dessa frågor har gjort intryck och avtryck hos eleverna i åk 1 och 2, där siffrorna i båda fallen har ökat jämfört med året tidigare. I åk 1 har utfallet som regel varit förhållandevis gott i frågor som rör normer och värden, vilket antagligen till stor del har att göra med att alla elever i åk läser samhällskunskap och dessutom sedan ett par år tillbaka är engagerade i Amnesty-samarbetet *Skola för mänskliga rättigheter*. Att det inte ser lika bra ut i åk 3, där siffrorna tvärtom sjunker, med undantag för jämställdhet och likabehandling, har nog snarare sin förklaring i programmets inre struktur, med starkt fokus på fördjupningsarbeten och slutexaminationerna det sista året på utbildningen. Läger vi därtill distansstudierna, så är det kanske inte så konstigt att normer och värden hamnat i bakgrunden, till förmån för de direkt betygsgrundande studierna.

## 5.3 Elevernas ansvar och inflytande

### Resultat

PDP20 skiljer ut sig åt när det gäller i vilken utsträckning eleverna anser att de har möjlighet att påverka skolans verksamhet. De förefaller i stort sett nöjda, medan frågan är rödmarkerad i prioriteringsmatrisen för de båda andra klasserna. IB18, å sin sida, sticker ut på frågorna som rör deras inflytande på undervisning och arbetsformer, fast i negativ riktning, även om också resultaten i de båda andra klasserna ger oss orsak att i år igen särskilt fokusera motivation och stimulans till lärande, där delaktighet utgör en viktig faktor. Intressant att notera i sammanhanget är att IB19 har betydligt lägre siffror än IB18 i dessa frågor, men kommer undan med en gulmarkering i matrisen. Uppenbarligen är inflytandet på undervisning och arbetsformer av större vikt i åk 3 jämfört med åk 2, vilket man kan ha åsikter om.

### Analys

Något som har lyfts fram i tidigare rapporter men som förtjänar att betonas även denna gång är att frågorna som berör elevernas ansvar och inflytande inordnar sig i två olika kategorier: dels en som har med själva undervisningen att göra, dels en som snarare hör hemma på organisationsnivå. Det är den senare kategorin som

identifieras som ett rödmarkerat prioriteringsområde för IB19 respektive IB18 i skolenkäten, samtidigt som siffrorna generellt sett inte heller är tillfredsställande när det gäller elevernas möjlighet att påverka arbetssätt och arbetsformer i undervisningen. Denna typ av elevinflytande anses dock tillhöra de faktorer som har ett relativt svagt samband med den övergripande nöjdheten med verksamheten. Det motsatta förhållandet råder emellertid i fråga om delaktighet i de demokratiska processerna på verksamhetsnivå, men – som vi konstaterat i tidigare analyser – faller dessa utanför programmets direkta ansvarsområde. Vi kan emellertid indirekt påverka processerna genom att uppmuntra eleverna till att ta aktiv del i de olika kanaler för påverkan som finns på skolan samt säkerställa att det ges plats för återkoppling på klasstid för att synliggöra vilka beslut som fattats och vilka åtgärder som vidtagits. Det är centralt i sammanhanget att de på riktigt får uppleva att deras ord och delaktighet faktiskt kan göra skillnad och inte blott stannar vid ett spel för gallerierna. Och skall man tro på resultatet i PDP20 har vi lyckats baxa dem i rätt riktning, kanske för att vi inför läsåret 2020/2021 valde att sätta fokus på demokratifrågorna som ett led i kvalitetsutvecklingen.

Delaktighet i den andra bemärkelsen, som rör undervisningens innehåll och utformning, är ytterligare ett område som vi återkommande får backning på. Liksom i tidigare analyser ligger det nära till hands att spegla resultatet i de närliggande frågorna som mäter kännedom om kunskaps- och examensmålen samt graden av fortlöpande återkoppling rörande progressionen i skolarbetet, liksom i frågan som gäller i vilken utsträckning eleverna känner sig oroliga inför skolarbetet. Samtliga frågor är för alla tre årskurserna antingen grå- eller gulmarkerade i prioriteringsmatrisen, vilket inte är en slump eftersom de hänger ihop, samtidigt som det bör påpekas att den allmänna tendensen är att vi går framåt på området och för ett pågående samtal i arbetslaget om vad elevinflytande egentligen innebär. Enligt vårt sätt att se på saken, handlar elevernas påverkan på undervisningen ytterst om att vi som undervisande lärare i kraft av vår profession gör ämnesdidaktiska val som synliggör elevernas lärande i förhållande till tydligt uppsatta mål och anpassar undervisningen utifrån elevernas behov och förutsättningar. Vi tror att transparens ifråga om mål och fortlöpande återkoppling i förlängningen skapar trygga elever som känner sig sedda och inkluderade. På den här punkten korsar varandra våra fokusområden för läsåret 2021/2022 som utifrån olika håll närmar sig det gemensamma målet: en undervisning som stimulerar till meningsfullt lärande och personlig utveckling.

## 6. Fokusområden läsåret 2020/2021

Utifrån en analys av programmets måluppfyllelse och elevernas upplevda nöjdhet för läsåret 2019/2020 fastställdes ett antal fokusområden för läsåret 2020/2021 som särskilt prioriterade. Dessa fokusområdens bakgrund, mål, resultat och slutsats presenteras nedan.

### 6.1 Delaktighet

#### Fokusområdets bakgrund och motiv

En pågående diskussion i arbetslaget har varit innebörden av ”delaktighet” och hur man skall tolka frågorna i skolenkäten som handlar om elevernas påverkan på undervisningens utformning och innehåll. Om möjligheten att vara med och påverka är synonymt med att känna sig delaktig och om delaktighet är en förutsättning för att uppleva det man gör som meningsfullt, då hade vi en del att jobba på. Det visade resultaten i såväl skolenkäten som i våra programinterna utvärderingar. Men vad innebär då delaktighet i praktiken? I vår tolkning handlar det om agentskap, det vill säga att aktivt vilja och kunna ta del av läroprocessen. För det krävs dels insikt i kunskapsmålen, dels framåtsyftande återkoppling, men även strategier för självreglering som hjälper eleverna att hantera stress och utmanande situationer. Vi har även diskuterat rummets betydelse för lärandet och vikten av att bygga förtroendefulla lärmiljöer med tydliga normer där eleverna känner sig trygga med att bemötas med respekt och välvilja av både lärare och klasskamrater. Det förtroliga samtalet liksom behovet av att bli sedd och lyssnad på är ytterligare parametrar som är avgörande för att känna tillhörighet. Vi tänker att allt detta hänger ihop på ett sätt som påverkar lärandet.

#### Mål och förväntad effekt

Om medlet att jobba vidare med skulle vara de verktyg vi redan har på plats i form av EHT:s balansmaterial och IB:s pedagogiska grundvalar, Approaches to Teaching and Learning (ATL) respektive IB Learner Profile (se närmare under *Fokusområde 3: Demokratifrågor* nedan), var målet elever som tar ägaransvar för sitt eget lärande. Vi vill ha nöjda elever som utifrån sina förutsättningar upplever studierna som utvecklande och meningsfulla. Men vi vill också utveckla vår egen profession, varför vi beslutade att tillsammans i arbetslaget särskilt studera samtalspedagogik. Delaktighet bygger i hög grad på kommunikation, men kommunikation uppstår inte ur ett vakuum, utan kräver incitament som bygger på tillit. Därför ville vi också titta närmare på frågor som rör lärmiljö och klassrumsorganisation.

#### Skollagen 2010:800

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. (Skollagen 2010:800, kap. 4, 9 §).

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 2010:800, kap. 5, 3 §).

## Resultat

De storheter som vi identifierade som indikationer på framgång inom det aktuella området uppvisar ett tämligen spretigt resultat, där man i såväl åk 1 och 3 kan se en viss uppgång vid frågorna som rör elevernas inflytande över undervisningens innehåll och utformning. Däremot har siffrorna rasat i åk 2. En tolkning av diskrepansen mellan årskurserna kan vara att de vid övergången från de förhållandevis öppna ämnesplanerna i det svenska systemet till de mer reglerade och direktivstyrda kurserna på IB kan uppleva en minskad flexibilitet. Flexibiliteten i den bemärkelsen ökar knappast i åk 3, men där är fokus i stort sett uteslutande på självvalda fördjupningsstudier samt förberedelser inför examinationerna, vilket medför en högre grad av agentskap i deras fall. I åk 3 är man dessutom mer väl förtrogen med kursernas innehåll och känner sig av det skälet bättre informerad.

Ytterligare ett resultat som hör hemma i sammanhanget är att vi hörsammat eleverna önskemål om att bättre anpassa studie- och yrkesvägledningen efter deras behov och intressen, med hänsyn till att många av dem redan i åk 2 börjar söka utbildningar utomlands, samtidigt som de vill kunna jämföra med likvärdiga utbildningar i Sverige. Vi har därför tidigare lagt viss information som normalt sett går ut till eleverna på de nationella programmen först på vårterminen i åk 3. Även när det gäller placeringen i tid av så kallade pre-mock exams har vi lyssnat in elevernas synpunkter och flyttat dem från hösten i åk 3 till alldeles i slutet av vårterminen i åk 2.

## Slutsatser

I arbetslaget ägnade vi våra programinternas pedagogiska seminarier åt att fördjupa oss i samtalsmetodik genom att tillsammans läsa *Samtalet med känslomässig intelligens* (2012) av Hilmar Thór Hilmarsson. Den allmänna meningen är att vi, genom att medvetet börja reflektera kring hur vi samtalar i bemötandet av eleverna, har utvecklats i fråga om den relationella aspekten av undervisningen och även lärt oss lyssna mer aktivt på elevernas signaler. Här kan vi konstatera att distansundervisningen har snabbat på processen. Teams-lektioner ställer krav inte bara på struktur och klara instruktioner, utan har även tvingat fram strategier för att kompensera för det fysiska mötet med eleverna. Det är en utmaning att få alla att känna sig sedda och delaktiga där de sitter för sig själva bakom en skärm; kopplingen mellan hälsa och lärande har väl aldrig varit så frappant. Samtidigt skall framhållas att introduktionen av Teams i våra liv också har inneburit vissa fördelar i kontakten med den enskilde eleven. Dels kan man enkelt stämma av hur det går med studier och mående genom att ringa upp eleverna individuellt, dels har Teams visat sig vara ett effektivt medel för att jaga in elever som av någon okänd anledning inte dykt upp till en lektion.

Ökad delaktighet är något vi avser att fortsatt jobba mot under 2021/2022. Samtliga våra fokusområden – inspirera, inkludera, informera - inbegriper ett ökat engagemang från elevernas sida och sätter dem i centrum.

## 6.2 Differentiering

### Fokusområdets bakgrund och motiv

Annat som vi återkommande har diskuterat i arbetslaget är den svårösta ekvationen 'differentierad undervisning=inkludering', det vill säga den utmaning som inkludering på gruppnivå innebär. Vi hade gjort en del erfarenheter under det gångna året som bidrog till att vi även fortsatt ville sätta fokus på frågan. Förutom att vi hade sett resultaten sjunka vid de två senaste examinationerna, May 2019 respektive 2020, med en tredjedel av avgångseleverna som inte klarade sin examen, hade vi under 2019/2020 haft ett stegrande antal elever i behov av särskilda anpassningar. I och med omorganiseringen av EHT som trädde i kraft hösten 2018, hade möjligheten att plocka ut elever ur klassrumskontexten för stödundervisning dessutom begränsats. Vi behövde alltså tänka om och tänka nytt. Istället för att överlåta åt någon annan att ta hand om de elever som av olika skäl kräver särskild uppmärksamhet, låg ansvaret hos oss att söka lösningarna i vår egen praktik. Framför allt behövde vi utveckla metoder som skulle hjälpa oss att synliggöra elevernas lärande så att vi på ett tidigt stadium kunde identifiera i vilken riktning vi skulle behöva anpassa vår undervisning för att inkludera alla. Det handlade inte så mycket om att individualisera som att få alla att känna sig delaktiga i ett kollektivt lärande, och det ankom på oss pedagoger att undanröja eventuella hinder som stod i vägen för detta. Däri bestod utmaningen.

### Mål och förväntad effekt

Ytterst handlade detta fokusområde om att utveckla vår profession, en process som påbörjades redan under 2019/2020, då vi fördjupade oss i Skolverkets skrift *Hälsa för lärande* och de publikationer om Inclusive Education som IB tillhandahåller. Vi har dessutom ynnesten att ha en utbildad speciallärare i arbetslaget som sitter på en massa kunskap på området. Detta sammantaget, parat med "shared best practice", hoppades vi närma oss målet, som väl bäst uttrycks i termer av hundra procentig måluppfyllelse och elever med en grundad självkänsla.

### Skollagen 2010:800

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. (Skollagen 2010:800, kap. 3, 2 §)

### Resultat

Här kan man säga att vi har lyckats på två punkter: (1) våra elever upplever att de stimuleras till lärande och utveckling; (2) vi har uppnått ökad genomströmning. Dock pekar kurvan neråt i samtliga årskurser när det gäller stressnivåerna i en jämförelse med året innan. Det ligger nära till hands att tänka att en

bakomliggande orsak till detta stavas corona. Går man till de specifika corona-frågorna som är unika för skolenkäten 2021 bekräftas den tesen. Där är vi, med något enstaka undantag, kommunsämst resultatmässigt. Återigen kan man delvis söka förklaringen i programmets specifika natur, med en ökad ängslan inför det faktum att elevernas prestationer sätts under lupp av externa examinatorer.

### Slutsatser

Pedagogiskt utvecklingsarbete är en pågående process som inte avslutas i och med att man gjort vissa mätbara framsteg. Våra undervisningsgrupper kommer även fortsatt att vara heterogena och vi kommer fortsatt att ställas inför dilemmat med inkludering på gruppnivå. Lägg därtill att varje undervisningsgrupp är unik, vilket medför att metoderna liksom de didaktiska valen sällan eller aldrig rakt av kan dupliceras från en klass till en annan. Det finns alltså anledning att klänga fast vid inkluderande undervisning som ett fokusområde även under 2021/2022; det är ett område vi inte kan släppa om vi vill hålla oss kvar vid de förhållandevis goda siffrorna för andelen elever som går ut med en fullständig gymnasieexamen. Framför allt talar vi mycket i arbetslaget om det kollektiva lärandet som en nyckelfaktor till framgång. I jämförelsen mellan genomströmningen i år (96 %) och andelen utexaminerade elever förra året (67 %) blir sambandet med lärandet i grupp påtagligt. I IB17 etablerades snabbt en kultur präglad av en långt driven individualism där vi nu i efterhand kan se hur vår ambition att tillmötesgå den enskilde elevens önskemål om särskilda anpassningar underminerade förutsättningarna att samtidigt få till stånd en inkluderande lärmiljö på gruppnivå. I IB18, däremot, stöttade man på olika sätt varandra både i och utanför klassrummet. Alla bidrog till det gemensamma kunskapandet utifrån sina förutsättningar. Resultatet blev en betydligt homogener och mer samspelt grupp jämfört med IB17, vilket också avspeglas i slutbetygen där spridningen mellan eleverna var begränsad till någon enstaka ytterlighet i nederkant. Vår ökade medvetenhet om gruppens betydelse för lärandet har lett till att vi enats om att vara konsekventa i att styra upp gruppindelningarna, även över ämnesgränserna, för att skapa trygghet inom gruppen men också för att stimulera de synergieffekter som kan uppstå i en grupp när medlemmar med blandade förmågor kommer samman. Vi har också riktat fokus på gruppen på makronivå, över årskursgränserna, genom att under höstterminens inledande veckor använda den programgemensamma studietiden till övningar och aktiviteter som kräver samarbete och kollektivt beslutsfattande.

## 6.3 Demokratifrågor

### Fokusområdets bakgrund och motiv

En iakttagelse vi gjort under de år som skolenkäten genomförts i alla årskurser är att något händer i övergången från PreDP till IB när det gäller elevernas uppfattning om demokrati, likabehandling och värdegrund; det sker ett tapp i just dessa frågor. En förklaring kan vara att eleverna släpper samhällskunskapen i och med transitionen, liksom det aktiva deltagandet i Amnesty-samarbetet *Skola för mänskliga rättigheter*, men det är tveksamt om detta är hela förklaringen. Dels har vi i våra diskussioner berört dilemmat med elever som begär individualiserade



anpassningar i undervisningen, i föreställningen att demokrati innebär att bli särbehandlad efter eget önskemål, vilket tenderar att hamna på kollisionskurs med vårt uppdrag att forma elever till demokratiskt tänkande samhällsdeltagare, där gruppens bästa också är viktigt. Dels finns en tanke om att det eventuellt skulle röra sig om en definitionsförbistring, det vill säga att eleverna tenderar att förstå demokratibegreppet och mänskliga rättigheter endast i begränsad mening och att de därför inte ser sambandet med det som står i centrum för IB och som uttalat skall genomsyra undervisningen i alla ämnen, nämligen IB Learner Profile.

IB Learner Profile syftar till att sätta utbildningen i ett holistiskt perspektiv. Förutom att våra elever skall uppmuntras att aktivt utvidga sitt lärande och ges en möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt, ingår som en viktig del i IB Learner Profile också ”mjuka” värden som att visa hänsyn och respekt för sina medmänniskor oavsett ursprung, ålder, kön och sexuell läggning, liksom att bejaka oliktänkande. Vi för en kontinuerlig diskussion om hur vi kan översätta den i praktisk handling och göra den till en naturlig del av undervisningen. IB Learner Profile ligger dessutom till grund för utvecklingssamtalen, vilket återigen understryker den helhetssyn vi eftersträvar på eleverna och deras lärande. Trots detta rödmarkeras värdegrundsarbetet i prioriteringsmatrisen för IB-klasserna från ett år efter ett annat. Vi blev också besvikna när vi såg resultatet i Exit Survey för iB17, där endast 47% ansåg att IB Learner Profile hade bidragit positivt till lärandet.

### **Mål och förväntad effekt**

Vi ville försöka bli mer tydliga i vårt demokratiuppdrag, bland annat genom att betona kopplingen mellan värdegrundsarbetet i de två olika utbildningssystemen, men också i handling genom att omsätta demokratiska värden i praktiken, i vår egen undervisning. Att lyckas med detta i en utsträckning som ger avtryck, inte bara i undersökningar utan också i elevernas agerande även efter det att de har lämnat oss, var vår målsättning.

### **Läroplansmål**

Ex. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. (LGY11 Kap 1. Skolans värdegrund och uppgifter)

### **Skollagen 2010:800**

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (Skollagen 2010:80, kap. 1, 5 §).

### **Resultat**

Det mesta som finns att säga här har redan sagts här samt under 5.3 ovan, eftersom ansvar och inflytande omfattar demokratifrågor. Utgår vi från de mål vi

satte upp för oss 2020/2021 har vi lyckats förhållandevis väl med att uppmärksamma frågor som rör demokrati, värdegrund och likabehandling eftersom vi i stort sett ökar på alla dessa punkter i skolenkäten i alla årskurser. Högst siffror hittar vi som vanligt i åk 1, av skäl som redovisas ovan. Interna enkäter bekräftar dessutom analysen vi gjort avseende diskrepansen mellan å ena sidan demokratiska processer som vi själva kan påverka inom ramen för programmets verksamhet och sådana som hör hemma på organisationsnivå. Eleverna är nöjda med hur vi sköter klassråden, där de upplever att de får komma till tals och blir lyssnade på, medan framför allt IB19 uttrycker starkt missnöje över skolan i övrigt. Den bristfälliga kommunikationen uppifrån neråt utgör den främsta grunden till deras irritation, som kommer till uttryck även i skolenkäten vid frågan om de kan tänka sig att rekommendera sin skola till andra där nästan en tredjedel svarar blankt nej. Den känslan har bara förstärkts i och med debaclet kring nollställningen av iPads i början av höstterminen 2021.

### **Slutsatser**

Vi vill gärna tro att de åtgärder vi beskrev i utvecklingsplanen för 2020/2021 har del i den uppåtgående nöjdhetsskurvan som speglar hur vi hanterar demokratifrågor på programmet. Vid sidan om fortsatt systematiskt och enträget arbete med IB Learner Profile i undervisning och mentorssammanhang, ville vi på olika sätt förstärka elevernas förståelse av vad frågorna som rör demokrati och värdegrund i skolenkäten egentligen handlar om. I planen ingick att på klassrådstitid, i anslutning till genomförandet av skolenkäten, låta eleverna få definiera sin syn på demokrati samt reflektera kring hur innehållet i de olika ämnena kan kopplas till skolans värdegrund. I vilken utsträckning vi som undervisande lärare låter våra didaktiska val genomsyras av demokratiuppdraget var också något vi ville skapa tid för att reflektera kring i våra respektive ämnesgrupper i arbetslaget. Som ett led i detta hade vi för avsikt att kidnappa läsprogrammet i åk 1 och istället för att låta eleverna fritt välja sin läsning styra den mot mänskliga rättigheter och humanitära frågor. Eftersom den bok vi till slut valde åt dem var skriven på engelska, gavs de möjlighet att fördjupa och problematisera frågeställningarna som lyfts i texten på engelsklektionerna. Engelska 5 är ju ett ämne som alla elever i PreDP läser. Vad beträffar skolans demokratiuppdrag på organisationsnivå har vi däremot endast ett indirekt inflytande, genom att uppmuntra eleverna att engagera sig i de olika forum som är öppna för elevrepresentation.

## 7. Fokusområden läsåret 2021/2022

### 7.1 Inspirera

#### Fokusområdets bakgrund och motiv

Överlag har vi nöjda elever tvärs över årskursgränserna. De känner sig trygga på sitt program och upplever i stort sett att de stimuleras till utveckling och lärande, vilket bekräftas av resultaten för 2021 års skolenkät. Icke desto mindre tryter motivationen. I såväl programinterna enkätundersökningar som i individuella samtal ger eleverna i samtliga årskurser uttryck för bristande studiemotivation, vilket delvis kan förklaras som en konsekvens av distansundervisningen, där benämningen 'elevaktiva arbetssätt' kommit att få en ny innebörd med helt andra konnotationer än som ursprungligen varit avsikten. Distansundervisningen har i hög grad inneburit elevaktiva arbetssätt, men utan den energiskapande dynamik som normalt sett uppstår i den fysiska klassrumsmiljön i interaktionen med en engagerande lärare och kompisarna runt omkring. Eleverna har istället alltför ofta fått lösa uppgifter på egen hand efter en initial genomgång av läraren under vilken eleverna passivt tagit in information; aktiviteten har alltså i deras fall förväntats äga rum när kamerorna stängts av, i enskildhet, utan möjlighet till spontana utbyten. Undantag till den här något generaliserande beskrivningen finns så klart, men den allmänna bilden av elevernas upplevelse står klar: de har haft svårigheter att hålla gnistan vid liv i avsaknad av interaktiva arbetsformer, på riktigt.

Det är emellertid inte enbart den påtvingade distansundervisningen som gett oss orsak att vilja undersöka det här med motivationen närmare. Skolenkäten visar från ett år till ett annat att våra elever upplever att de inte kan vara med och påverka undervisningens utformning och arbetssätt i den utsträckning de skulle önska, vilket verkar inskränkande på deras initiativförmåga och känsla av delaktighet. Denna känsla av bristfälligt inflytande avspeglas även indirekt i skolenkätens frågor som rör förtroendet med kunskapsmålen för utbildningen. I grunden handlar det om agentskap, det vill säga att aktivt vilja och kunna ta del av lärprocessen. För det krävs, förutom insikt i kunskapsmålen, dels en öppen dialog om undervisningens utformning, dels framåtsyftande återkoppling, men även strategier för självreglering som hjälper eleverna att hantera stress och utmanande situationer. Vi har även diskuterat rummets betydelse för lärandet och vikten av att bygga förtroendefulla lärmiljöer med tydliga normer där eleverna känner sig trygga med att bemötas med respekt och välvilja av både lärare och klasskamrater. Att bli sedd och lyssnad på är avgörande för att känna delaktighet och för viljan att ta ansvar för sitt eget lärande.

#### Mål för fokusområdet

Målet elever som tar ägaransvar för sitt eget lärande. Vi vill ha nöjda elever som utifrån sina förutsättningar upplever studierna som utvecklande och meningsfulla. Men vi vill också utveckla vår egen profession, bland annat genom att

tillsammans i arbetslaget läsa in oss på motivation för att bättre kunna stötta eleverna och stimulera dem till att använda och utforska hela sin förmåga.

### **Skollagen 2010:800**

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. (Skollagen 2010:80, kap. 1, 4 §)

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. (Skollagen 2010:800, kap. 4, 9 §)

### **Läroplan för gymnasieskolan SKOLFS 2011:144**

Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja att pröva och omsätta idéer i handling och att lösa problem. Alla elever ska få utveckla sin förmåga att ta initiativ och ansvar och att arbeta både självständigt och tillsammans med andra. (SKOLFS 2011:144, s. 3)

### **Redovisning**

Metoder och genomförande för hur arbetet med fokusområdet under läsåret ska bedrivas och följas upp beskrivs i vår utvecklingsplan. Arbetet med fokusområdet kommer att redovisas i 2021/2022 års kvalitetsrapport.

## **7.2 Inkludera**

### **Fokusområdets bakgrund och motiv**

Utgångspunkten här är det självklara, att "[u]ndervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov", som det formuleras i läroplanen (SKOLFS 2011:144, s. 2). Där står också att "[v]arje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas" samt att "[s]kolan ska stärka elevernas tro på sig själva" (SKOLFS 2011:144, s. 4). Tittar man på resultaten för relevanta frågor under "Kunskap och lärande" i 2021 års skolenkät, ser det ut som om vi förhållandevis väl lever upp till läroplanens skrivningar, samtidigt som – grovt räknat – en fjärdedel av eleverna i framför allt åk 2 respektive 3, det vill säga de elever som påbörjat själva IB-programmet, upplever att de inte får tillräckligt med stöd av sina lärare i skolarbetet och inte heller ges möjligheter att visa vad de kan eller har lärt sig, vilket underförstått innebär att de därmed går miste om den för kunskapsutvecklingen så nödvändiga återkopplingen. Till detta kan läggas att arbetsron på lektionerna har markerats som ett bevakningsområde rakt över årskursgränserna i skolenkätens prioriteringsmatris. En trygg lärmiljö där läraren har det självklara kommandot är en av de framgångsfaktorer som identifierats av forskningen som avgörande för elevernas förutsättningar att leva ut sin fulla potential. Där är vi inte riktigt än.

Vad alla dessa resultat sammantaget signalerar är att vi fortfarande har elever som inte får sina behov tillgodosedda, vare sig det rör sig om dem som med knapp marginal lyckas uppnå målen eller dem som med råge överträffar dem, och att vi av det skälet har anledning att även i år sätta fokus på den utmaning som

inkludering på gruppnivå innebär. För alliterationens skull har vi bytt ut d:et i förra årets ”differentiering” mot i:et i årets ”inkludering”, medan målsättningen är densamma: att få alla elever att känna sig delaktiga i det gemensamma kunskapandet, med lusten och modet att vilja bidra.

### **Mål för fokusområdet**

Målet är i krasst teknisk mening 100 % måluppfyllelse, och där kom vi i och med 2021 års examinationer mycket nära. Det betyder ingalunda att vi belåtet kan luta oss tillbaka, utan de goda resultaten bekräftar snarare att vi måste fortsätta på den inslagna vägen för att även framåt lyckas baxa våra elever över mållinjen. Men det handlar inte bara om de elever som med nöd och näppe når ända fram, utan vi måste även bli bättre på att ta hand om de elever som upplever att de bromsas upp i sitt lärande i en skolmiljö där anpassningarna som regel sker neråt snarare än uppåt. Detta fick vi till oss i utvärderingen som IB gjorde av vår redovisning av hur vi jobbar med inkluderande undervisningen i samband med den så kallade 5 Year Review av programmet, som avslutades hösten 2020. Ett delmål blir därför att uppdatera vår policy för hur vi organiserar arbetet kring stödundervisning och inkludering så att den även kommer att omfatta elever som hör till de särskilt begåvade och som i likhet med andra kräver utmaningar för sin kunskapsutveckling. Den effekt vi eftersträvar oavsett var eleverna befinner sig längs spektret är att de under sin tid hos oss skall känna sig stärkta i sitt förhållningssätt till sina förmågor och sin tro på sig själva.

### **Skollagen 2010:800**

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. (Skollagen 2010:800, kap. 3, 2 §)

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 2010:80, kap. 5, 3 §)

### **Läroplan för gymnasieskolan SKOLFS 2011:144**

Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Varje elev ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Eleverna ska bli medvetna om att nya kunskaper och insikter är förutsättningar för personlig utveckling. Detta ska syfta till att grundlägga en positiv inställning till lärande och att återskapa en sådan inställning hos elever med negativa skolerfarenheter. Skolan ska stärka elevernas tro på sig själva och på framtiden. (SKOLFS 2011:144, s. 4)

### Redovisning

Metoder och genomförande för hur arbetet med fokusområdet under läsåret ska bedrivas och följas upp beskrivs i vår utvecklingsplan. Arbetet med fokusområdet kommer att redovisas i 2021/2022 års kvalitetsrapport.

## 7.3 Informera

### Fokusområdets bakgrund och motiv

Samtliga fokusområden i denna utvecklingsplan hänger intimt samman. Detta gäller även det område för vilket vi valt samlingsnamnet ”Informera”, för att understryka vikten av transparens och kommunikation. Kopplingen till elevers delaktighet och engagemang i undervisningen, som ju är målet för våra två andra fokusområden, görs tydlig i skollagen som vi sett i den tidigare citerade paragrafen under Fokusområde 1:

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. (Skollagen 2010:800, kap. 4, 9 §)

Läroplanen, i sin tur, slår fast:

Elevernas möjligheter att utöva inflytande på utbildningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. (SKOLFS 2011:144, s. 2)

Som ett led i detta, skall läraren ”tydliggöra vilka vetenskapliga grunder, värderingar och perspektiv som kunskaperna vilar på och vägleda eleverna så att de kan ta ställning till hur kunskaper kan användas” (s. 6). När det kommer till elevernas kunskapsutveckling och bedömning är behovet av transparens och tydlighet odiskutabel:

Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna, samverka med vårdnadshavare och informera om elevernas skolsituation och kunskapsutveckling, och redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. (SKOLFS 2011:144, s. 10)

Skolans mål skall dessutom vara att varje elev ”medvetet kan ta ställning till fortsatt studie- och yrkesinriktning” genom att ”informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet” (SKOLFS 2011:144, s. 9).

Information är, med andra ord, grundläggande och omfattar många områden. Och frågar man eleverna brister vi i kommunikationen på flera av dessa områden, inklusive sådana som är unika för IB-programmet. Hit hör implementeringen av IB Learner Profile samt kopplingen mellan the Core Subjects – the Extended Essay (EE), Theory of Knowledge (TOK) respektive Creativity, Activity, Service (CAS) – och den övriga ämnesundervisningen. När det gäller de senare är det till

exempel endast en tredjedel av de svarande i 2021 års Exit Survey som kunde se att det gjorts medvetna försök att lyfta in kunskapsteoretiska TOK-aspekter i undervisningen, och en lika liten andel ansåg att IB Learner Profile i någon utsträckning har bidragit positivt till lärandet. The Core Subjects tillsammans med IB Learner Profile syftar till att sätta utbildningen i ett holistiskt perspektiv. Medan the Core Subjects uppmanar eleverna att aktivt utvidga sitt lärande och utveckla ett kritiskt-reflekterande förhållningssätt, ingår som en viktig del i IB Learner Profile också ”mjuka” värden som att visa hänsyn och respekt för sina medmänniskor oavsett ursprung, ålder, kön och sexuell läggning, liksom att bejaka oliktankande. IB Learner Profile ligger till grund för utvecklingssamtalen, vilket understryker den helhetssyn vi eftersträvar på eleverna och deras lärande, men trots alla goda intentioner tycks alltså eleverna själva inte se värdegrundsarbetet som en tillgång i sin egen kunskapsutveckling.

### **Mål för fokusområdet**

Vår målsättning är att leva upp till styrdokumentens skrivningar som citerats ovan och att eleverna skall känna sig trygga med vad som förväntas av dem, såväl med avseende på den pågående utbildningen som framtida studie- och yrkesval. De skall förstå på vilka grunder deras prestationer bedöms och få fortlöpande information om var de befinner sig i förhållande till kunskapsmålen via konstruktiv återkoppling och individuella samtal. Vidare behöver vi bli bättre på att kommunicera på vilket sätt IB Learner Profile tillsammans med the Core Subjects spiller över på ämnesundervisningen och erbjuder redskap för kognitiv inlärning och förståelse.

### **Redovisning**

Metoder och genomförande för hur arbetet med fokusområdet under läsåret ska bedrivas och följas upp beskrivs i vår utvecklingsplan. Arbetet med fokusområdet kommer att redovisas i 2021/2022 års kvalitetsrapport.